

## INTRODUCCIÓ

El problema del Mal és un clàssic en la filosofia moral de tots els temps que ha suscitat reflexions a nombrosos pensadors i historiadors. El tema, vist des del punt de vista etnopoètic, ofereix un panorama suggeridor ple de personatges i manifestacions diverses. En aquest temps en què hem patit el flagell d'una pandèmia aquest volum agafa especial volada, amb aportacions ben interessants que estudien el tema del mal en l'etnopoètica des de perspectives variades. El mal apareix representat a les rondalles amb un tipus determinat que ve simbolitzat per l'agressor i, tal com veiem en les rondalles recollides per l'Arxiduc Salvador i mossèn Alcover, es pot presentar en forma zoomòrfica o antropomòrfica. El concepte de bé i mal depenen —tal com va apuntar Hume— del sentiment de moralitat. I aquest sentiment ha estat gestionat bàsicament en la nostra cultura i societat per l'Església, institució que atorgà a les pràctiques religioses paganes un caire malèfic i herètic. A qui li pot estranyar, doncs, que aquesta representació del mal que tant ens fa riure en les representacions dels Pastorets senyoregi en tants relats etnopoètics? Aquesta figura fou present de manera obsessiva en l'home medieval, preocupat per la salvació de la seva ànima, tal com podem llegir en la ponència de Xavier Renedo, que fa una detallat estudi del viatge al purgatori de Sant Patrici de Ramon de Perellós. També Carla Riera parla en la seva ponència d'aquests personatges diabòlics, i sobre bruixes, dracs i altres imatges llegendàries del mal presents a *Drames rurals i Caires vius*, de Víctor Català

Les comunicacions presentades en aquesta XVI Trobada del Grup d'Estudis Etnopoètics acaben de completar el puzzle de la representació etnopoètica del mal. Així, Joan Borja fa un repàs dels personatges malèfics en les rondalles d'Enric Valor. Per la seva banda, Bàrbara Duran presenta un text que compara versions de la cançó narrativa del comte Arnau i les concomitàncies existents entre aquest personatge i el comte Mal. Amb l'estudi de les cançons de bressol, analitzades per Vicent M. Garcés, podem veure com homes i dones ens hem abocat a confabular-nos amb els *espantanens* per aconseguir a vegades els nostres propòsits. Maria Magdalena Gelabert examina la relació entre dones i mal en les rondalles d'Antoni M. Alcover, les dones víctimes i les dones agressores, les fades, les bruixes, les males mares i les sogres... Ronald Puppo analitza amb certa benignitat el mal del mite del mal caçador en el poema de Joan Maragall. Josefina Roma ens presenta un recull extens d'oracions espigolades per la incansable folklorista Sara Llorens. Xevi Roviró i Carme Rubio aborden la figura malèfica de la Mola a la comarca d'Osona. Per acabar, Caterina Valriu indaga sobre les representacions del mal contingudes al corpus de rondalles, llegendes i succeïts de Mallorca que va recollir Antoni M. Penya a instàncies de l'arxiduc Lluís Salvador d'Àustria-Toscana.

Us convidem, doncs, a llegir aquest complet ventall de perspectives sobre el mal al món. Que en gaudiu força!

Sílvia Veà i Àngel Vergés